

Europese industrie dient verlanglijstje in

Vooruitblikkend en verdiepend: dit is de wekelijkse dosis Europamania — alles wat je moet weten over de ontwikkelingen in Europa. In deze editie: bedrijven hopen op Brusselse Sinterklaas, Europese atoomstroom en de zorgen van Frans Timmermans.

1. Honderd dolle dagen.

Last minute verrassingen daargelaten, stemt het Europe Parlement woensdag in met de nieuwe Europese Commissie. Die kan dan op 1 december van start, waarna de klok gaat lopen. Want Commissievoorzitter Ursula von der Leyen heeft vuurwerk beloofd in de eerste honderd dagen van haar nieuwe team.

Vooraf de Europese industrie zal er eens goed voor gaan zitten. Er is een Clean Industrial Deal in de maak, waarin de ideeën uit Mario Draghi's [veelgeprezen rapport](#) over Europa's tanende concurrentiekracht moeten terugkomen.

De industriekepels van Duitsland, Frankrijk en Italië — BDI, Medef, Confindustria — gaven afgelopen vrijdag alvast een schot voor de boeg. 'Er is dringend actie nodig, anders drogen de mogelijkheden op en zal het te laat zijn', zo is hun niet mis te verstane boodschap in [een gezamenlijke verklaring](#).

De drie wijzen erop dat de EU de afgelopen vijf jaar 13.000 wetten heeft aangenomen, tegen de VS (op federaal niveau) slechts 3500. Een 'catch-up test' is nodig volgens de koepels: vergelijk de resultaten van de beleidsacties van de EU met die van de VS, en voer waar nodig aanpassingen door.

Een aantal EU-wetten krijgt een specifieke vermelding. Zoals CBAM, de CO₂-grensheffing die Europese bedrijven moet beschermen tegen import uit regio's waar bedrijven niet hoeven te betalen voor hun uitstoot van broeikasgassen. Als dat niet werkt, moet de uitfasering van gratis rechten — die de Europese industrie tot nu toe geniet — in de ijskast, schrijven de drie.

Andere EU-wetten waarover de koepels 'in het bijzonder' bezorgd zijn, zijn de wet die bedrijven verplicht over hun duurzaamheidsprestaties te rapporteren (CSRD) en de wettelijke verplichting om hun toeleveringsketens door te lichten op misstanden en deze waar nodig aan te pakken (CSDDD). Die eerste is al van kracht en behoeft volgens de drie 'vereenvoudiging'.

De tweede gaat op 2027 in. Maar de koepels willen dat er eerst nog een test komt om vast te stellen wat de invoering betekent voor de Europese concurrentiekracht. 'De eerste honderd dagen van de nieuwe Europese Commissie kunnen het fundament leggen onder de economische toekomst van Europa', zo besluiten de drie. 'Samen kunnen we ervoor zorgen dat Europa, in plaats van een potentieel verloren eeuw, weer een baken van stabiliteit, welvaart en innovatie wordt voor de komende generaties.'

2. Blijft Duitsland spookrijden?

Duitsland sloot vorig jaar de laatste drie nog actieve kerncentrales in het land, een uitvloeisel van de nucleaire ramp in Fukushima in 2011. Bedrijven klagen er nog altijd steen en been over. Duitse stroom is zonder kerncentrales duur, vinden ze.

Mede om die reden gaan nu bij de Duitse christendemocraten stemmen op om de drie centrales weer in bedrijf te nemen. De Beierse minister-president Markus Söder (CSU) riep bijvoorbeeld op tot 'een dringende stop van de ontmanteling' van de [Isar 2-centrale bij Landshut](#). Coalitiepartner Freie Wähler steunt Söders initiatief. Saillant detail: al voor het definitieve einde [haperde de centrale](#).

Ook nu is er een probleem. Exploitant Preussen Elektra heeft geen interesse om weer atoomstroom te gaan produceren. Daarbij vergt het weer laten draaien van Isar 2, miljarden euro's, zo heeft Beieren berekend, en duurt het drie tot vier jaar vóór de centrale weer operationeel is. Het reactorvat van de centrale is nog niet ontmanteld, maar er zijn wel leidingen tussen reactor en turbines weggehaald, en vier grote pompen van het koelsysteem. En: er is al veel ervaren personeel vertrokken. Bij de twee andere centrales, Emsland (RWE) en Neckarwestheim (EnBW), speelt in feite hetzelfde probleem.

Politiek ligt de zaak gevoelig. De christendemocraten stonden zelf ooit aan de basis van het besluit tot stoppen met kernenergie. Maar er is ook [controverse over een onderzoek](#) naar het eventueel langer openhouden van centrales. Daaruit kwam dat het qua veiligheid beter was de reactoren te sluiten. Maar de christendemocraten stelden daarop dat minister van economische zaken Robert Habeck (Groenen) [die conclusie had voorgekookt](#).

Het praten over atoomstroom past in een trend, zie Nederland en Polen. Het is 'onbegrijpelijk' dat Duitsland stopte met nucleaire energie, fulmineerde de econoom Hans-Werner Sinn [donderdag nog](#). 'Geen land volgt ons. We zijn spookrijders.'

Vorige week kwam uit dat de Amerikaanse fabrikant Westinghouse alvast [veel eerder brandstofstaven](#) kan leveren dan gedacht. Maar gaat het echt gebeuren? CDU-leider Friedrich Merz zei eerder deze maand dat hij een heropening [wil laten onderzoeken](#). Maar hij is 'persoonlijk sceptisch want de tijd raakt op'.

3. Het centrum houdt geen stand, vreest Timmermans.

De Europese Volkspartij (EVP) voert volgens critici een cynische verdeel-en-heerspolitiek door afwisselend naar de linker- en de rechterzijde van het Europees Parlement te kijken voor meerderheden. Voorlopig levert dit [vooral pyrrusoverwinningen](#) op, stelt een Europamania-scribent vast (lees ook [deze analyse](#) van denktank CEPS). Frans Timmermans ziet er niettemin een gevaarlijke ontwikkeling in, zo vertelde hij afgelopen donderdag op zijn [Churchillezing](#) aan de universiteit van Zürich.

De voormalige vicevoorzitter van de Europese Commissie en huidig fractievoorzitter van GroenLinks-PvdA haalde daarbij William Butler Yeats aan, overigens zonder de Ierse dichter bij naam te noemen. In diens gedicht [‘The Second Coming’](#) luidt het *‘Things fall apart; the centre cannot hold / Mere anarchy is loosed upon the world’*.

Het politieke midden staat onder druk, aldus Timmermans. 'Elke verkiezing wordt een gok of het midden standhoudt of dat toekomstige autocraten aan de macht komen. En elke keer dat het midden standhoudt, krimpt het naarmate het regeert en politieke goodwill verbruikt, terwijl de flanken groeien.'

In het Europees Parlement wist extreemrechts met de Patriotten voor Europa en het Europa van de Soevereine Naties bij de verkiezingen in juni zijn voetafdruk significant te vergroten. 'Zodra de extremen winnen, gaat het debat ineens over democratie, mensenrechten en de rechtsstaat, terwijl we het zouden moeten hebben over rentevoeten, huisvesting, gezondheidszorg, onderwijs en infrastructuur', aldus Timmermans.

En dat vuurtje blaast de EVP aan, stelt hij, door samen te werken met Alternative für Deutschland en de Patriotten van Orbán. 'De EVP wil een constructieve partner in Europa zijn, maar in werkelijkheid heeft ze hard gewerkt om de waarden waarop Europa is gebouwd te ondermijnen.'